NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu

LOP.410.001.06.2019

Pan Tadeusz Piątkowski
Środowiskowy Dom Samopomocy w Prudniku
ul. Parkowa 6
48-200 Prudnik

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/089 – Pomoc państwa realizowana w formie środowiskowych domów samopomocy udzielana osobom z zaburzeniami psychicznymi

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu
ul. Krakowska 28, 45-075 Opole
T +48 77 449 70 00, F +48 77 449 70 44
lop@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Środowiskowy Dom Samopomocy w Prudniku[1], działający w strukturze organizacyjnej Ośrodka Pomocy Społecznej w Prudniku[2], ul. Parkowa 6, 48-200 Prudnik
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tadeusz Piątkowski, Kierownik[3], od 8 listopada 2008 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Wykorzystanie środków na funkcjonowanie śds. 2. Spełnianie przez śds standardów usług świadczonych na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi oraz zgodność realizowanych zadań z obowiązującymi przepisami.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016-2019 (I kwartał)
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli[4]
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontrolerzy	1. Zygmunt Świętek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/23/2019 z 5 lutego 2019 r. 2. Przemysław Sperczyński, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/26/2019 z dnia 27 lutego 2019 r. (akta kontroli str. 1-4)

[1] Dalej: śds lub dom.
[2] Dalej: OPS.
[3] Kierownik śds, pełni jednocześnie funkcję Dyrektora OPS w Prudniku.
[4] Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna[5] kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykorzystanie przez śds w latach 2016-2019 (I kwartał) środków na funkcjonowanie. Śds spełniał standardy usług świadczonych na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi, a zadania w tym zakresie realizował zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Środki finansowe przeznaczone na funkcjonowanie śds zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem. Miesięczne kwoty dotacji na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia domu ustalane były przez Wojewodę Opolskiego i wyliczane z wykorzystaniem średniej miesięcznej wojewódzkiej kwoty dotacji. Śds co miesiąc składał zapotrzebowanie, podając kwotę wynikającą z iloczynu – liczby miejsc dotowanych w danym miesiącu i kwoty dotacji na jednego uczestnika. W okresie objętym kontrolą Kierownik zapewnił opracowanie podstawowych dokumentów określających funkcjonowanie domu, tj. Statutu, Regulaminu Organizacyjnego, programu działalności i planów pracy na każdy rok. Dla obiektu, w którym prowadzony był śds uzyskano wymagane zgody na użytkowanie uwzględniające przebywanie w nich ludzi. Kwalifikacje Kierownika oraz zatrudnionych pracowników odpowiadały wymogom określonym w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy[6]. Dla podopiecznych opracowano indywidualne plany postępowania wspierająco-aktywizującego, a proponowane w nich zajęcia wpisywały się w zakres usług określonych w § 14 ww. rozporządzenia. Śds współpracował z innymi podmiotami w zakresie integracji społecznej uczestników.

W toku kontroli stwierdzono nieprawidłowość, która polegała na nieosiągnięciu w latach 2016-2019 (do dnia zakończenia kontroli) wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego, na poziomie określonym w § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie śds.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe[7] kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykorzystanie środków na funkcjonowanie śds

Opis stanu faktycznego

Kierownik śds, w okresie objętym kontrolą, nie zawierał umów z Burmistrzem Prudnika[8] w przedmiocie przekazania środków dotacji na funkcjonowanie i rozwój domu. W badanym okresie śds otrzymywał dotacje od Wojewody Opolskiego, tj. odpowiednio w:

- 2016 r. na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia śds w kwocie 928 559 zł,
- 2017 r. a/ na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia – 960 958,40 zł, b/ na zadania inwestycyjne – 248 000 zł[9], c/ na remonty – 49 660 zł,
- 2018 r. na pokrycie bieżących kosztów – 1 168 709 zł.

(akta kontroli str. 51-56)

---

[5] Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

[6] Dz. U. z 2010 r. Nr 238, poz. 1586, ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie śds.

[7] Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

[8] Dalej: Burmistrz.

[9] Dostosowanie budynku do wymogów przeciwpożarowych zgodnie z wykonaną ekspertyzą.

Na podstawie meldunków[10] złożonych przez śds do Wojewody Opolskiego w latach 2016-2018 ustalono, że miesięczna kwota dotacji na bieżące funkcjonowanie śds została wyliczona z uwzględnieniem wysokości średniej miesięcznej kwoty dotacji na jednego uczestnika śds w województwie opolskim oraz liczby osób korzystających z usług śds, określonej na podstawie liczby decyzji obowiązujących w danym miesiącu.
Dotacja udzielona na zadania określone w umowie nr ŚDS 6/2017 z dnia 28 czerwca 2017 r. zawartej pomiędzy Gminą Prudnik[11] a Wojewodą Opolskim, została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem oraz postanowieniami tej umowy.
Burmistrz przekazał Wojewodzie 17 sierpnia 2017 r., sporządzone przez Dyrektora OPS, sprawozdanie z rozliczenia dotacji celowej udzielonej na finansowanie zadania: *wykonanie zabezpieczenia przeciwpożarowego w budynku śds w Prudniku* oraz *remont elewacji zewnętrznej budynku ŚDS w Prudniku*, w ramach działu 852 pomoc społeczna, rozdziału 85203 ośrodki wsparcia (środowiskowe domy samopomocy) paragrafów 6310 i 2010. Sprawozdanie zatwierdzone zostało przez Skarbnika Gminy oraz Burmistrza.

(akta kontroli str. 42-50, 57-92)

Zarządzeniem nr 1/2013 z dnia 17 stycznia 2013 r. Kierownik wprowadził regulamin udzielania zamówień publicznych nieobjętych przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych[12]. W całym okresie objętym kontrolą w przypadku zamówień, których wartość przekraczała wyrażoną w złotych równowartość kwoty 30 000 euro, czynności związane z przygotowaniem oraz przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego realizowane były przez Gminę, za pośrednictwem OPS. W całym okresie objętym kontrolą OPS udzielił dwóch zamówień publicznych, na podstawie których wydatkowano środki z dotacji[13]. Na etapie przygotowania tych postępowań sporządzono kosztorysy inwestorskie[14], a także określono zakres prac. Terminy oraz obowiązki stron wynikały z umów zawartych z wykonawcami. Oba zadania realizowane w ramach zamówienia udzielonego na podstawie przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych, zostały prawidłowo przeprowadzone, a należyte wykonanie umowy zostało potwierdzone protokołami odbioru.

(akta kontroli str. 93-166)

Na podstawie przeprowadzonych oględzin budynku śds zbadane zostały wymogi standardu świadczonych usług, określone w przepisach § 18-19 rozporządzenia w sprawie śds. Budynek śds zlokalizowany był w centrum miasta, na skraju parku miejskiego. Jego usytuowanie zapewniało bezpieczeństwo i spokój uczestnikom zajęć. Budynek wyposażony został w dźwig osobowy, który zapewniał swobodne funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym na wszystkich kondygnacjach i nie występowały w nim bariery architektoniczne. W budynku znajdowały się pomieszczenia wyposażone w meble i sprzęty niezbędne do prowadzenia zajęć. Wyposażenie wszystkich pomieszczeń odpowiadało ich przeznaczeniu i były one utrzymane w porządku i czystości.

(akta kontroli str. 171-200)

---

[10] 15 losowo wybranych meldunków po 5 dla każdego z badanych lat (2016-2018).
[11] Dalej: Gmina.
[12] Dz. U. z 2018 r., poz. 1986, ze zm.
[13] 1/ Przebudowa budynku środowiskowego Domu Samopomocy w Prudniku, na kwotę 215 027,20 zł, umowa z dnia 20 października 2016 r. (w dniu 7 grudnia 2016 r. odstąpiono od umowy, a całość dotacji zwrócono Wojewodzie Opolskiemu), 2/ Przebudowa budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Prudniku, na kwotę 248 000 zł, umowa z dnia 28 grudnia 2016 r., przebudowa dotyczyła dostosowania budynku do wymogów p.poż. 3/ Remont posadzek w budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Prudniku, na kwotę 47 605,10 zł, umowa z dnia 17 października 2017 r.
[14] Odpowiednio z 31 sierpnia 2018 r. i 6 września 2017 r.

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W latach 2016 – 2019 (I kwartał) środki finansowe przeznaczone na funkcjonowanie śds były wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem.

OBSZAR

2. Spełnianie przez śds standardów usług świadczonych na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi oraz zgodność realizowanych zadań z obowiązującymi przepisami

Opis stanu faktycznego

W kontrolowanym okresie na terenie Gminy funkcjonował jeden środowiskowy dom samopomocy, utworzony uchwałą Rady Miejskiej z dnia 28 marca 1996 r.[15], będący jednostką organizacyjną Gminy Prudnik. Na mocy Uchwały Rady Miejskiej w Prudniku[16], z dniem 1 lipca 2016 r., śds połączony został z OPS.
Śds, jako placówka pobytu dziennego[17], czynny był pięć dni w tygodniu (w dni robocze) przez osiem godzin (od 8^{00} do 16^{00}). Śds, zgodnie z § 3 ust. 1 i § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie śds, stanowił placówką typu B i C (tj. typ B – dla osób z niepełnosprawnością intelektualną[18] i typ C – dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych) przeznaczoną dla 60 osób dorosłych. W okresie objętym kontrolą liczba miejsc w śds była zgodna z przepisem § 5 rozporządzenia w sprawie śds[19].
W kontrolowanym okresie do śds skierowanych zostało ogółem dziewięć osób[20], w tym siedem osób z terenu Gminy Prudnik[21] oraz dwie osoby z terenu Gminy Lubrza[22]. W latach 2016-2019 (I kwartał), liczba osób korzystających z usług domu, wg stanu na początek i koniec roku wynosiła 60. W poszczególnych miesiącach lat objętych kontrolą, z wyjątkiem czerwca-sierpnia[23], liczba osób korzystających z usług domu wynosiła 60[24]. Struktura wiekowa uczestników śds prezentowała się następująco: 18-30 lat (10 osób w 2016 r., 10 w 2017 r. i 11 w 2018 r.) 31-40 lat (37, 33, 28), 41-50 lat (7, 9, 11), 51-60 lat (5, 6, 9), 61-70 lat (po trzy w każdym roku).

(akta kontroli str. 201-204, 309-310, 329)

Kierownik śds zapewnił opracowanie podstawowych dokumentów, określających funkcjonowanie domu, tj. Statutu, Regulaminu Organizacyjnego oraz programów działalności i planów pracy na dany rok, które zostały uchwalone/zatwierdzone przez właściwe ograny Gminy. Programy działalności zostały przygotowane

---

[15] Uchwała nr XXII/195/96 z dnia 28 marca 1996 r. w sprawie utworzenia Środowiskowego Domu Samopomocy w Prudniku.
[16] Nr XXV/405/2016 z dnia 30 czerwca 2016 r.
[17] Śds nie dysponował miejscami całodobowego pobytu.
[18] Do dnia 10 stycznia 2019 r. dla osób upośledzonych umysłowo – zmiana wynikająca z treści § 1 Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2018 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. z 2018 r. poz. 2411).
[19] Liczba miejsc w domu usytuowanym w jednym budynku nie może być mniejsza niż 15 i większa niż 60. Maksymalna liczba miejsc w domu prowadzonym w kilku odrębnych budynkach nie może być większa niż 120.
[20] Po trzy osoby w każdym roku lat 2016-2018.
[21] W 2016 r. trzy osoby (jedna do typu B, dwie do typu C), w 2017 r. trzy osoby (0,3) i w 2018 r. jedna osoba (0,1).
[22] W 2018 r. (jedna do typu B, jedna do typu C).
[23] W tych miesiącach liczba uczestników wynosiła 59.
[24] W 2016 r. od stycznia do października typ B – 14 osób, typ C – 46 osób, od listopada do grudnia typ B – 15, typ C – 45, w 2017 r. od stycznia do maja i od września do grudnia, typ B – 13, typ C – 47, od czerwca do sierpnia typ B – 12, typ C – 47, w 2018 r. od stycznia do grudnia typ B – 11, typ C – 49.

odrębnie dla każdego typu (B, C) domu. Wyżej wymienione dokumenty zostały uzgodnione z Wojewodą Opolskim.

(akta kontroli str. 205-245)

W okresie od 27 stycznia 2000 r. do 19 kwietnia 2016 r. zarządcą budynku śds, stanowiącego własność Gminy był Zarząd Budynków Komunalnych w Prudniku. Śds korzystał z tego obiektu na podstawie umowy użyczenia zawartej z Gminą 27 stycznia 2000 r. Decyzją z 19 kwietnia 2016 r. Burmistrz ustanowił na rzecz śds trwały zarząd na nieruchomości położonej przy ul. Parkowej 6 w Prudniku. Dla budynku prowadzona była książka obiektu budowlanego, w której treści odnotowano dokonywanie przeglądów okresowych stanu technicznego budynku, z częstotliwością wymaganą według obowiązujących przepisów.
Kierownik uzyskał od Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej w Prudniku (na podstawie protokołu ustaleń z czynności kontrolno-rozpoznawczych) zapewnienie o wykonaniu nakazów wynikających z decyzji nr 41/2014/PZ z dnia 30 grudnia 2014 r. Ekspertyzy w zakresie zastosowania rozwiązań zastępczych i zamiennych zostały zaakceptowane przez ww. Komendanta postanowieniami z dnia 25 listopada 2015 r. W całym okresie objętym kontrolą w śds obowiązywała instrukcja bezpieczeństwa pożarowego. Kierownik dysponował również oświadczeniem Kierownika Oddziału Higieny Komunalnej przy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Prudniku o braku zastrzeżeń w zakresie wymogów higieniczno-sanitarnych dla ww. budynku.

(akta kontroli str. 252-269, 274-275)

Stan zatrudnienia w śds na koniec każdego roku objętego kontrolą wynosił: 12 osób (12 etatów), w tym, w zespole: wspierająco-aktywizującym - osiem (8)[25], administracji - dwie (2), a w obsłudze - dwie (2).
Wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego, obliczony na podstawie przepisu § 12 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie śds, powinien wynosić w 2016 r. dla domu typu B (15 uczestników) – 3 etaty, C (45 uczestników) – 9 etatów, 2017 r. B (12) – 2,4 etatu, C (48) – 9,6 etatu, 2018 r. B (11) – 2,2 etatu, C (49) – 9,8 etatu. Łącznie dla wszystkich lat objętych kontrolą, w domach typu B i C na 60 uczestników powinno przypadać 12 etatów. Tymczasem, jak ustalono, faktyczna liczba etatów ww. zespołu wynosiła w latach 2016-2018 po osiem etatów.

(akta kontroli str. 282-308, 311-328, 332-333)

Średnie[26] miesięczne wynagrodzenie brutto pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego śds wynosiło w: 2016 r. – 2 701,91 zł, 2017 r. – 3 178,46 zł, 2018 r. – 3 357,14 zł.
Kwalifikacje Kierownika odpowiadały wymogom § 9 ust. 1 rozporządzenia w sprawie śds i obejmowały wykształcenie wyższe, uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie organizacji i zarządzania placówkami w opiece społecznej oraz wieloletnie doświadczenie zawodowe w zakresie realizacji usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
W całym okresie objętym kontrolą pracownicy posiadali zarówno odpowiednie kwalifikacje jak też, co najmniej trzymiesięczne doświadczenie zawodowe w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi. Powyższe odpowiadało wymogom określonym w § 10 ust. 1 i § 11 ust. 1 ww. rozporządzenia.

(akta kontroli str. 285-298, 337)

---

[25] Kierownik, pracownik socjalny, trzech instruktorów terapii zajęciowej, instruktor ds. kulturalno-oświatowych, starsza pielęgniarka, technik fizjoterapii.

[26] Przy wyliczeniu średniego wynagrodzenia uwzględniono: płacę zasadniczą, dodatek stażowy za wieloletnią pracę, dodatki specjalne, nagrody roczne oraz dodatkowe wynagrodzenie roczne. Nie uwzględniono nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalnych, a także wynagrodzenia Kierownika, który pobierał wynagrodzenie Dyrektora OPS.

Pracownicy, których zakres obowiązków obejmował prowadzenie treningów umiejętności społecznych, posiadali przeszkolenie i doświadczenie w zakresie: umiejętności kształtowania motywacji do akceptowanych przez otoczenie zachowań, kształtowania nawyków celowej aktywności oraz prowadzenia treningu zachowań społecznych. Osoby te brały udział m.in. w szkoleniach: Budowanie relacji w grupie, Komunikacja z podopiecznym oraz opiekunem, Trening umiejętności społecznych, Radosna kinezjologia, Metoda komunikacji symbolicznej BLISS.
Kierownik, stosownie do wymogu określonego w § 23 rozporządzenia w sprawie śds, organizował dwa razy w roku zajęcia i szkolenia[27] dla pracowników, w zakresie tematycznym wynikającym ze zgłoszonych przez pracowników potrzeb, związanych z funkcjonowaniem domu.
Zadania wykonywane przez pracowników nie były poddawane superwizji. Zgodnie z wyjaśnieniem Kierownika *pomimo usilnych starań, nie udało mi się pozyskać osoby z odpowiednimi kwalifikacjami, która mogłaby superwizję przeprowadzić.*

(akta kontroli str. 285-298, 333, 337)

W okresie objętym kontrolą śds dokonywał zakupu usług świadczonych przez lekarzy psychiatrów (średnio dwie godziny w miesiącu[28]) i psychologa (średnio 18 godzin w miesiącu[29]).

(akta kontroli str. 311-328)

Szczegółowe ustalenie zakresu usług opiekuńczych, z jakiego korzystali podopieczni śds, przeprowadzono na wybranej losowo próbie dokumentacji 21 podopiecznych[30]. W wyniku kontroli ustalono, że dla każdego podopiecznego opracowano indywidualny plan postępowania wspierająco-aktywizującego. Plany obejmowały m.in. takie elementy jak: treningi umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, umiejętności komunikacyjnych, spędzania wolnego czasu, kulinarny, gospodarczo-techniczny, edukacji zdrowotnej i terapii ruchowej; poradnictwo psychologiczne. Indywidualne plany postępowania wspierająco-aktywizującego realizowane były w porozumieniu z uczestnikami lub ich opiekunami. Zapewniona została dostępność zajęć indywidualnych oraz zbiorowych. Skład zespołu aktywizująco-wspierającego został ustalony zgodnie z przepisem § 2 pkt 7 rozporządzenia w sprawie śds[31]. Zespół ten zbierał się dwa razy w roku. Dla każdego z podopiecznych prowadzona była dokumentacja indywidualna, a każdy z uczestników śds ujęty został w dokumentacji zbiorczej prowadzonej przez placówkę. Podopiecznym zapewniono codziennie spożywanie ciepłych posiłków, w ramach warsztatów kulinarnych oraz usługi transportowe.

(akta kontroli str. 340-350, 415)

W opiniach opiekunów prawnych uczestników śds[32], wyrażonych w badaniu ankietowym przeprowadzonym w trakcie kontroli przez NIK, usługi świadczone przez śds oraz prowadzone zajęcia były bardzo dobrze dostosowane wg 25 uczestników badania, dobrze – 16, raczej dostosowane – 2, a słabo dostosowane – 1. Według 19 z 45 udzielonych odpowiedzi usługi świadczone przez śds bardzo dobrze rozwijały umiejętności społeczne uczestników, 23 uczestników oceniło,

---

[27] 2016 r. – 1/ *Budowanie profesjonalnego kontaktu z osobami z zaburzeniami psychicznymi, 2/ Radzenie sobie ze stresem i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu,* 2017 r. – 1/ *Budowanie relacji w grupie, 2/ Komunikacja z podopiecznym oraz opiekunem,* 2018 r. – 1/ *Praca z dorosłymi osobami ze sprzężonymi ograniczeniami sprawności i spektrum autyzmu – realizacja założeń ustawy „Za Życiem", 2/ Granice w relacji terapeutycznej pracownik-podopieczny, z niepełnosprawnością intelektualną i/lub zaburzeniami psychicznymi.*

[28] Łączny koszt zakupu usługi w latach 2016-2018 wyniósł 14 400 zł (po 4 800 zł w każdym roku).

[29] Łączny koszt zakupu usługi wyniósł 53 400 zł (16 400 zł – 2016 r., 18 400 zł – 2017 r., 18 600 zł – 2018 r.)

[30] Po siedmiu uczestników (w tym odpowiednia liczba nowo przyjętych w danym roku) przebywających w domu w latach 2016 – 2018.

[31] W skład zespołu wspierająco-aktywizującego wchodzili Kierownik i pracownicy świadczący usługi w domu.

[32] Z 60 ankiet, skierowanych do opiekunów uczestników śds, otrzymano 45 wypełnionych.

że zakres usług świadczonych przez śds należałoby rozbudować m.in. o: wycieczki, terapię muzyką, wyjścia do kina, zajęcia z logopedii, naukę pisania i czytania. Baza materialna ośrodka oraz jego wyposażenie ocenione zostało bardzo dobrze przez 20 osób, dobrze – 18, zadowalająco – 7. Ankietowani wskazywali również, że ośrodek należałoby doposażyć m.in. w instrumenty muzyczne, nowe komputery i samochód, a także ścieżkę do ćwiczeń ruchowych (z poręczami) oraz altanę ogrodową.

(akta kontroli str. 414)

W latach 2016-2019 (I kwartał) śds kontrolowany był przez: Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Prudniku (pięć kontroli)[33], Komendanta Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Prudniku (jedna)[34], Wojewodę Opolskiego – Wydział Finansów i Budżetu (jedna)[35]. W badanym okresie pracownicy Urzędu Miejskiego w Prudniku nie przeprowadzał w śds kontroli finansowych wykorzystania dotacji, ani kontroli merytorycznych realizacji zadań zleconych.
W wyniku kontroli przeprowadzonej w październiku 2018 r. przez Inspektora Sanitarnego, wydana została decyzja nr HŻ.43232.351.1.2018.SM z dnia 30 października 2018 r. w sprawie wykonania obowiązku, polegającego na doprowadzeniu do odpowiedniego stanu sanitarnego sufitu w kuchni właściwej bloku żywienia (w terminie do 31 grudnia 2018 r.). Kierownik śds, w wyznaczonym terminie doprowadził sufit do odpowiedniego stanu, a przeprowadzona w lutym 2019 r. kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie tego obowiązku.
Kontrola Komendanta Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Prudniku, przeprowadzona została 26 września 2017 r., a jej zakresem objęto sprawdzenie przestrzegania przepisów przeciwpożarowych. W wyniku tej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i nie sformułowano uwag.
Audytor wewnętrzny Urzędu Miejskiego w Prudniku, w okresie od 1 stycznia do 4 kwietnia 2018 r. przeprowadził w OPS audyt, którego zakres przedmiotowy, dotyczył oceny funkcjonowania OPS oraz oceny adekwatności, efektywności i skuteczności systemu kontroli zarządczej. Z treści sprawozdania z zadania zapewniającego wynikało, że audytowany zakres nie obejmował merytorycznych aspektów działalności śds[36]. Audytor wydał m.in. zalecenia dotyczące: podjęcia działań mających na celu opracowanie projektu gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych z obszaru pomocy społecznej.
Pracownicy Wydziału Finansów i Budżetu Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego, w 2016 r. przeprowadził w Urzędzie Miejskim w Prudniku kontrolę wykorzystania dotacji celowej udzielonej w 2015 r. z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej – funkcjonowanie środowiskowego domu samopomocy. W wyniku tej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości, jak też nie sformułowano uwag i zaleceń.

(akta kontroli str. 351-383, 408-413)

Kierownik w całym okresie objętym kontrolą, z zachowaniem terminu określonego w § 25 ust. 3 rozporządzenia w sprawie śds, przedkładał Burmistrzowi oraz Wojewodzie Opolskiemu sprawozdania z działalności domu. Sprawozdania te spełniały wymogi określone w § 25 ust. 2 rozporządzenia w sprawie śds. W ww. sprawozdaniach nie wskazywano na ryzyka i uchybienia w działalności domu, jak też nie poruszano kwestii wymagających interwencji organu nadzorującego.

---

[33] Protokoły kontroli z: 22 lutego 2019 r., 10 grudnia 2018 r., 11 października 2018 r., 8 września 2017 r., 21 grudnia 2016 r.
[34] Protokół kontroli z 26 września 2017 r.
[35] Protokół kontroli z 18 listopada 2016 r.
[36] Z wyjątkiem polityki magazynowej.

Kierownik nie informował w tych dokumentach o nieosiągnięciu wymaganego poziomu zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego.

(akta kontroli str. 384-407)

W okresie objętym kontrolą, w celu zapewnienia integracji społecznej uczestników, śds współpracował z Ośrodkami Pomocy Społecznej[37] oraz z Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie w Prudniku i Nysie[38]. Celem tej współpracy było wsparcie i pomoc uczestnikom, obejmujące m.in. pozyskiwanie świadczeń pieniężnych, wsparcia asystenta rodziny, pomocy w poszukiwaniu nowych uczestników śds. Dom otrzymywał ze strony PCPR bieżącą pomoc w składaniu i wypełnianiu wniosków o przyznanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, organizacji wyjazdów w ramach turnusów rehabilitacyjnych oraz współfinansowaniu zakupów sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego dla podopiecznych. Śds współpracował również z podmiotami systemu opieki zdrowotnej, w tym m.in. ze specjalistycznymi poradniami[39]. Dom stale współpracował też z: Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Opolu[40], Okręgową i Rejonową Prokuraturą w Opolu i Prudniku, Sądem Okręgowym w Opolu[41], Prudnickim Ośrodkiem Kultury, Muzeum Ziemi Prudnickiej[42], Powiatowym Urzędem Pracy w Prudniku[43], a także z innymi Środowiskowymi Domami Samopomocy z terenu województwa opolskiego[44].

(akta kontroli str. 333-336)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W śds nie został osiągnięty wymagany poziom wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego. W okresie objętym kontrolą zatrudnienie w ww. zespole wynosiło osiem etatów, pomimo tego, że zgodnie z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie śds, zatrudnienie powinno wynosić nie mniej niż jeden etat na pięciu uczestników w domu typu B lub C. Tym samym na 60 uczestników w domach typu B i C powinno przypadać 12 etatów pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego.

Zgodnie z wyjaśnieniem Kierownika, *powodem były niewystarczające środki finansowe, które śds otrzymywał oraz koszty utrzymania budynku.*

(akta kontroli str. 282-308, 332-333)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach 2016-2019 (I kwartał), w domu zapewniono wymagane standardy świadczenia usług na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi. W kontrolowanej jednostce nie osiągnięto jednak w latach 2016-2019 (do dnia zakończenia kontroli) wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego, na poziomie określonym w § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie śds.

---

[37] W Białej, Głogówku, Korfantowie, Lubrzy, Prudniku.

[38] Dalej: PCPR.

[39] Zdrowia psychicznego, stomatologicznej, internistycznej, i innych. W okresie objętym kontrolą uczestnicy śds uzyskali w specjalistycznych poradniach odpowiednio w: 2016 r. – 373 konsultacji, 2017 r. – 247, 2018 r. – 270.

[40] Udział pracowników w nieodpłatnych szkoleniach organizowanych w ramach EFS.

[41] W zakresie wyznaczania terminów rozpraw i rozpatrywania wniosków o ubezwłasnowolnienie.

[42] Nieodpłatne zwiedzanie wystaw, udział w imprezach kulturalno-oświatowych.

[43] Współpraca ta obejmowała m.in. pomoc w poszukiwaniu pracy lub podjęciu stażu lub udział w szkoleniach.

[44] Wyjazdy na zawody sportowe, przedstawienia jasełkowe, konkursy plastyczne i artystyczne.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

Wniosek

Podjęcie działań zmierzających do osiągnięcia wymaganego poziomu zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, ..20.. kwietnia 2019 r.

Kontroler
Przemysław Sperczyński
specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu
Dyrektor

DYREKTOR
z up
.....Janusz Madej.....
podpis
p.o. Wicedyrektor
Delegatury NIK w Opolu